

INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

Evaluační plán Integrovaného regionálního operačního programu

2021-2027

Verze 02

Schváleno dne: 21.11.2023 Monitorovacím výborem IROP

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

ÚVOD

Evaluační plán Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027 (dále EP IROP) je rámcový strategický dokument sloužící potřebám úspěšné realizace hodnocení programu. EP IROP je zpracován v souladu s Metodickým pokynem pro indikátory, evaluace a publicitu 2021-2027, část evaluace a Operačním manuálem Řídicího orgánu Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027. EP IROP představuje roli, činnost a aktivity evaluační jednotky IROP (EJ IROP) včetně plánovaných evaluací a způsobu jejich realizace.

Zpracování EP IROP je povinností vyplývající z článků 44 a 46 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky, dále v návaznosti na Usnesení vlády České republiky ze dne 29. dubna 2019 č. 284 o Jednotném národním rámci pravidel a postupů v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu+, Fondu soudržnosti a Evropského námořního a rybářského fondu v programovém období 2021–2027 a Zákon č. 248 / 2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

Evaluační jednotka IROP (EJ IROP)

Evaluační jednotka IROP (dále jen „EJ IROP“), zajišťuje evaluační aktivity, je funkčně nezávislá, tj. nepodílí se na realizaci programu. Za provádění evaluací je odpovědný Řídicí orgán IROP.

Mezi základní role EJ IROP, která je součástí Oddělení monitoringu a evaluace (263), patří:

- příprava a realizace interních evaluací,
- příprava a koordinace externě zadávaných evaluací,
- komunikace a poskytování výsledků evaluací co nejširšímu spektru partnerů (za tímto účelem svolává Pracovní skupinu pro evaluace IROP a účastní se dalších relevantních platforem),
- příprava a aktualizace Evaluačního plánu IROP,
- zpracování pravidelného vyhodnocení aktivit EJ IROP,
- účast v Pracovní skupině pro evaluace MMR–NOK v gesci Evaluační jednotky MMR–NOK (EJ NOK)
- spolupráce s dalšími evaluátory a analytiky za účelem efektivního budování evidence-based politiky fondů EU.

Podmínky a procesy realizace EP IROP

EJ IROP plánuje a realizuje evaluace v úzké spolupráci s EJ NOK tak, aby výsledky evaluací byly včas dostupné k zajištění hlavních povinností definovaných v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060. Jedná se zejména o přezkum v polovině období, jako podklad pro mid-term review, vyhodnocení příp. aktualizace EP IROP jako podklad pro výroční přezkum výkonnosti a závěrečnou zprávu o výkonnosti.

K projednávání zásadních otázek spojených s evaluacemi IROP slouží Pracovní skupina pro evaluace IROP (dále jen „**PS Eval IROP**“). Cílem PS Eval IROP je sdílet informace o připravovaných, realizovaných a ukončených evaluacích, včetně hlavních závěrů a doporučení. PS Eval IROP projednává Evaluační plán IROP, jeho aktualizace a vyhodnocení. Mezi další úlohy PS Eval IROP patří sběr podnětů pro další evaluační práci EJ IROP a koordinace Evaluačních plánů IROP a evaluačních aktivit. Činnost PS Eval IROP se řídí Statutem a Jednacím řádem PS Eval IROP.

Mezi stálé členy PS Eval IROP patří:

- zástupci Oddělení řízení (261),
- zástupci EJ IROP,
- zástupci EJ NOK,
- zástupci Centra pro regionální rozvoj (Centrum),
- zástupci Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK),
- zástupci Operačního programu Doprava (OP D)
- zástupci Operačního programu Životní prostředí (OP ŽPP).

PS Eval IROP může v případě potřeby rozhodnout o přidání dalších stálých členů.

Projednávání a schvalování dokumentů může probíhat jak prezenční formou, formou per rollam, tak také v elektronické formě. Jednání prezenční nebo elektronickou formou se musí uskutečnit minimálně jedenkrát za rok. Z jednání se pořizuje zápis, který je odsouhlasen všemi členy PS Eval IROP.

Dalšími platformami zapojenými do procesu evaluace IROP jsou:

- MV IROP, který schvaluje EP IROP a jeho aktualizace a zároveň jsou členové prostřednictvím Zprávy o plnění EP IROP každoročně informováni o plnění EP IROP a výsledcích jednotlivých realizovaných evaluačních aktivit.
- EJ NOK
- Pracovní skupina pro evaluace NOK (PSE NOK) - EJ NOK svolává PSE NOK, na které probíhá vzájemná výměna informací mezi EJ NOK a EJ jednotlivých programů. Zástupci EJ IROP se účastní pravidelně konaných setkání PSE NOK.

- Evaluační jednotky partnerských programů a jejich PS – zástupci EJ IROP dle potřeby spolupracují se zástupci EJ klíčových operačních programů – OP JAK, OP ŽP, OP D a účastní se jejich realizovaných PS.

Z každé evaluace musí vzejít závěry a doporučení. EJ IROP má povinnost tyto závěry a doporučení sdílet a komunikovat s relevantními partnery. V průběhu zpracování závěrečného výstupu evaluace na základě debaty se zpracovatelem evaluace a věcně příslušným útvarům dojde k prioritizaci závěrů a doporučení, tj. výběru těch nejdůležitějších a nejrelevantnějších pro danou evaluovanou aktivitu.

Po ukončení evaluace budou závěry a doporučení evaluace předány věcně příslušným útvarům. Věcně příslušné útvary do 15 pracovních dnů (dále pd) od obdržení závěrů a doporučení evaluace zpracují a předají EJ IROP své stanovisko k doporučením evaluace.

Doporučení evaluace mohou být označena jako nerelevantní či relevantní:

- nerelevantní – věcně příslušný útvar svoje stanovisko odůvodní, tj. zdůvodní, proč je dané doporučení nerelevantní;
- relevantní – věcně příslušný útvar navrhne akci ve smyslu naplnění doporučení, tj.:
 - přijme úkol, který bude jasně koncipovaný, termínovaný a bude mu stanoven garant, který bude odpovědný za jeho realizaci;
 - po dokončení úkolu či jiné změně bude garantem informována EJ IROP, aby mohl být status úkolu změněn;
 - EJ IROP po přijetí informace od garanta úkolu provede změnu statusu úkolu v MS2021+ či v detailním přehledu doporučení z evaluace, který bude veden jako samostatný dokument.

EJ IROP pravidelně, nejméně však jednou ročně před zpracováním vyhodnocení EP IROP, provádí v součinnosti s věcně příslušnými útvary kontrolu správnosti statusu úkolů přijatých na základě závěrů a doporučení proběhlých evaluací tak, aby vyhodnocení plnění EP IROP obsahovalo aktuální informace o závěrech a doporučeních evaluací a následné práci s nimi za každý hodnocený rok.

EJ IROP informuje členy PS Eval IROP o každé své evaluaci včetně prioritizovaných závěrů a doporučení formou Vyhodnocení EP IROP. Pokud se některé závěry a doporučení u evaluací realizovaných EJ IROP týkají MMR, NOK, předá je EJ IROP zástupci EJ NOK na PS Eval IROP.

Vyhodnocení EP IROP

Vyhodnocení EP IROP se provádí jednou ročně. Pokud se EP IROP aktualizuje, je aktualizace součástí vyhodnocení. Vyhodnocení a aktualizace EP IROP se projedná na pracovní skupině pro evaluace IROP

dále (PS Eval IROP). Povinným připomínkovacím místem vyhodnocení je EJ NOK prostřednictvím členství zástupce EJ NOK v PS Eval IROP. Pokud je EP IROP aktualizován, předkládá se ke schválení Monitorovacímu výboru IROP (dále MV IROP). V případě, že je EP IROP pouze vyhodnocen a není aktualizován, pak ho MV IROP projednává. Za vyhodnocení a aktualizaci EP IROP je zodpovědná EJ IROP.

Zveřejňování informací

Informace jsou zveřejňovány formou přístupnou veřejnosti, zástupcům odborné veřejnosti a subjektům implementační struktury následujícím způsobem:

Tabulka č. 1 Zveřejňování informací

Informace ke zveřejnění	Platforma ke zveřejnění
EP IROP a jeho periodické vyhodnocení	
EP IROP	MS2021+, SFC2021, web programu
Vyhodnocení EP	
Aktualizace EP (pokud byla schválena)	
Výstupy evaluací	
Vstupní zpráva evaluace (příp. etapy) (pokud byla zpracována)	MS2021+, SFC2021, web programu
Průběžné zprávy evaluace (příp. etapy) (pokud byly zpracovány)	
Závěrečná zpráva evaluace (příp. etapy)	
Technická zpráva evaluace (příp. etapy) (pokud byla zpracována)	MS2021+
Manažerské shrnutí v českém jazyce a anglickém jazyce a/nebo shrnutí pro veřejnost, příp. leták v českém jazyce a anglickém jazyce (pokud byly zpracovány), prezentace (pokud byly výstupem evaluace) (pro web volitelně)	MS2021+, web programu
Ostatní výstupy evaluace (příp. etapy) (např. anonymizované datasety)	MS2021+
Zadávací dokumentace	
Text zadávací dokumentace (příp. odkaz na něj)	MS2021+

Pokud je umožňuje charakter a obsah hodnocení/evaluací, jsou evaluační aktivity realizovány na základě níže uvedených kritérií:

Účelnost / effectiveness

Zaměřuje se na vztah mezi intervencemi¹ a jejich výsledky, to znamená, že hodnotí, zdali realizované intervence splnily svůj účel, tedy zda a v jaké míře byly naplněny cíle např. projektu, programu, zda dosažené výsledky přispěly k těmto cílům, zda a jakých výsledků se dosáhlo. Účelnost tedy poměřuje skutečnost (výstupy a výsledky dosažené intervencemi) se stanovenými cíli. Pokud cíle pravděpodobně nebudou anebo již nebyly dosaženy, provede se posouzení, do jaké míry se tak stalo a jaké faktory ovlivnily, proč byly intervence neúspěšné nebo proč dosud některých cílů nebylo dosaženo. Analýza účelnosti také zjišťuje, zda cílů lze stále dosáhnout včas nebo s jakým zpožděním.

Účinnost / efficiency

Rozšiřuje celý koncept hodnocení o vyjádření poměru, v jakém jsou vstupy převedeny na výstupy a výsledky. Jedná se o posouzení poměru zdrojů (vynaložených prostředků, času a práce) vůči stanoveným výstupům a cílům programu / intervence. Předmětem hodnocení je, zda bylo při daných vstupech, které jsou fixní (neměnné), možné dosáhnout vyššího výstupu a zda intervence přispívaly k nejlepšímu dosažení výstupů / výsledků při daném objemu prostředků, nebo zda bylo možné vstupy (finanční prostředky, práce a čas) vynaložit účinněji. Hodnocení účinnosti v programech politiky soudržnosti je na úrovni programu obzvláště komplikované. I když se, pokud jsou k dispozici data, doporučuje použít metodu analýzy nákladů a přínosů (CBA), je v mnoha případech analýza převážně kvalitativní a soustředí se na identifikaci neefektivnosti.

EU-přidaná hodnota / EU-added value²

Je docílena, pokud se programem / intervencemi dosahuje změn, které by nebyly národními programy / intervencemi dosažitelné. Lze říct, že je dosahována, pokud intervence fondů EU:

- je jediným možným způsobem, jak vytvořit chybějící mezičlánky a zhodnotit potenciál Evropy bez bariér a/nebo
- nabízí lepší zhodnocení prostředků (value for money), protože umožňuje tzv. externality (přeliv), dovoluje koncentraci prostředků a kapacit a/nebo,
- snižuje nerovnosti, prosazuje hodnotnější standardy, vytváří synergie.

¹ Intervencemi jsou myšleny operace podle článku 2 bodu 3 a 4 Obecného nařízení

² https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/better-regulation-toolbox-47_en_0.pdf

Při hodnocení přidané hodnoty EU mohou být relevantní různé přístupy. Přidanou hodnotu lze prokázat tím, že ukážeme, jakou roli hraje financování EU při financování činností, které by se jinak neuskutečnily vůbec nebo později nebo v menším měřítku. Strategie politiky soudržnosti a její programování se může prokázat jako výhodnější v porovnání s jinými vnitrostátními postupy. Hodnocení přidané hodnoty EU může být postaveno také na zjištěních z hodnocení ostatních kritérií spolu s argumentací podporující kauzalitu, dopady a potřebnost intervencí. U intervencí, kde je hlavním zdrojem investic politika soudržnosti, může odpověď na otázku přidané hodnoty EU jednoduše zahrnovat zopakování důvodů, proč jsou intervence financovány z politiky soudržnosti, nebo odkazem na analýzu účinnosti a účelnosti. V takových případech se hodnocení může také více zaměřit na zvážení relevance a účinnosti intervence. Přísná analýza ekonomické přidané hodnoty by se mohla zaměřit na to, zda podporované intervence přinesou vyšší návratnost nad rámec toho, co by bylo možné rozumně očekávat od investic financovaných vnitrostátními orgány. Takový přístup je ovšem ve sdíleném řízení náročný, protože prakticky všechny intervence zahrnují financování z prostředků EU a členských států. Hodnocení mohou také analyzovat, jak intervence regionálních a národních programů přispívají ke strategickým cílům a prioritám EU.

Koherence / coherence

Posuzuje, jak vhodně / nevhodně působí dvě a více rozdílných složek intervence/intervencí společně, vyhledává synergie nebo inkonzistence v jedné nebo mezi různými intervencemi. Koherenci lze posuzovat interně (např. jak u jedné intervence působí její jednotlivé složky) a externě. Externí koherence může postihovat spolupůsobení odlišných intervencí na jeden sektor / stejnou cílovou skupinu, spolupůsobení národních a mezinárodních programů apod.

Relevance / relevance

Vztahuje se k potřebnosti programu či intervence. Jedná se o posouzení, zda jsou stanovené cíle (stále) potřebné a platné, či zda nenastaly skutečnosti, které by je ovlivnily. Analýza relevance je důležitá, protože pokud intervence nepomáhá řešit aktuální potřeby nebo problémy, nezáleží na tom, jak účelná, účinná nebo koherentní je. Z tohoto důvodu existuje silná vazba mezi analýzou relevance a kritériem přidané hodnoty EU, které posuzuje, zda jsou opatření na úrovni EU nadále odůvodnitelná.

Personální a finanční zajištění evaluací

EJ IROP tvoří dva evaluátoři/koordinátoři evaluace IROP (dohromady cca 2 FTE), EJ ŘO je zařazena do oddělení monitoringu a evaluace (263). Pro realizaci Evaluačního plánu IROP 2021-2027 je alokováno 22,8 mil. Kč, v tabulce č. 2 je uveden indikativní návrh rozpočtu.

Tabulka č. 2: Indikativní návrh rozpočtu EJ IROP

Rok	Náklady na evaluační aktivity	Vzdělání a jiné
Celkem	22 600 000,-	200 000,-
Celkem za období 2021-2027	22 800 000,-	

Ceny jsou v Kč bez DPH

Důležitým opatřením pro kvalitní zadávání evaluačních zakázek, kontrolu dodávaných služeb, interní zpracování evaluací a realizaci nápravných opatření na zjištění z evaluací je rozvoj evaluačních kapacit prostřednictvím vzdělávání v oblasti evaluací. EJ IROP plánuje v rámci rozvoje evaluační kapacity následující aktivity:

1. prohlubování odborných znalostí a dovedností pracovníků EJ ŘO;
2. účast pracovníků EJ ŘO a dalších zaměstnanců/zaměstnankyň věcně a odborně participujících na evaluacích na seminářích, workshopech a konferencích realizovaných na národní a mezinárodní úrovni;
3. systematické šíření informací a publicita výstupů evaluací ŘO IROP.

EJ IROP zřizuje v případě potřeby odborné oponentní skupiny, které plní úlohu odborného dohledu nad realizací evaluací a přispívají k transparentnosti a nezávislosti evaluačních aktivit.

Příloha č. 1 Indikativní plán evaluací

Příloha zobrazuje konkrétní návrhy evaluací/hodnocení a jejich stručných charakteristik.

Seznam zkratk

ČSÚ	Český statistický úřad
DoP	Dohoda o partnerství
EJ IROP	Evaluační jednotka Integrovaného operačního programu
EJ OP JAK	Evaluační jednotka Operačního programu Jan Amos Komenský
EJ NOK	Evaluační jednotka Národního orgánu pro koordinaci
EK	Evropská komise
EP IROP	Evaluační plán Integrovaného regionálního operačního programu
EP MMR- NOK	Evaluační plán MMR NOK
EP DoP	Evaluační plán Dohody o partnerství
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
MS2021+	Monitorovací systém pro programové období 2021 - 2027

MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MV	Monitorovací výbor
NOK	Národní orgán pro koordinaci
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP	Operační program
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP Z+	Operační program Zaměstnanost +
IROP 2014-2020	Integrovaný regionální operační program 2014 - 2020
IROP 2021-2027	Integrovaný regionální operační program 2021 - 2027
PS EVAL/PSE	Pracovní skupina pro evaluace
ŘO	Řídící orgán
SFC	Informační systém EK (System for Fund Management in the European Union)